

Małgorzata Rosalska
Anna Wawrzonek

Ku życiu wartościowemu. Idee – koncepcje – praktyki.

IX Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny, Białystok,

21–23 września 2016 r.

Tematem głównym IX Zjazdu Pedagogicznego, który odbył się w Białymstoku w dniach 21–23 września 2016 roku, były idee, wartości i praktyki edukacyjne otwierające możliwości wspierania życia wartościowego. Spotkanie to, zorganizowane przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego we współpracy z Wydziałem Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku oraz Komitetem Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, było niezwykle przedsięwzięciem zarówno pod względem merytorycznym, jak i organizacyjnym. Podczas 3 dni intensywnych obrad zaprezentowano około 400 referatów nawiązujących do tematu zjazdu zaakcentowanego w tytule: „Ku życiu wartościowemu. Idee – koncepcje – praktyki”.

Przemyślenia, a także ustalenia badawcze, dotyczące dominującego wątku zaprezentowane zostały w 9 sekcjach tematycznych. Mimo iż żadna z nich nie nawiązywała bezpośrednio do tematyki poradowniczej, to można wskazać wyraźnie zarysowujący się wątek teorii i praktyki doradczej w sekcji 6. Tematem głównym był w niej temporalny wymiar życia wartościowego. W sekcji tej wskazano trzy dominujące perspektywy analizy wspomnianej problematyki – odniesienia historyczne, emancypacyjną rolę edukacji oraz zagadnienia związane z poradnictwem i szeroko rozumianą karierą. W niniejszym sprawozdaniu wskazane zostaną te wystąpienia, które wpisały się w dyskurs poradowniczy.

W sekcji 6., której przewodniczyła prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak z Uniwersytetu Szczecińskiego, badaczom podejmującym tematykę poradowniczą stworzono dogodne warunki zarówno do zaprezentowania własnych ustaleń i przemyśleń analiz, jak i do dyskusji. Wątki dotyczące poradnictwa, doradztwa i kariery prezentowane i dyskutowane były podczas obrad półplennarych i dwóch sekcji tematycznych. Szczególnie interesujące z punktu widzenia teorii i praktyki poradniczej były referaty zaprezentowane w trakcie obrad półplennarych.

Spotkanie tej części obrad rozpoczęła prof. zw. dr hab. Alicja Kargulowa z Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu referatem *Rozwój poradownictwa: teoria,*

metodologia, metodyka. Referat wprowadził uczestników spotkania w ewolucję teorii i praktyki poradniczej w Polsce. W trakcie wystąpienia zaprezentowana została działalność naukowa i badawcza poszczególnych ośrodków naukowo-dydaktycznych, podejmujących problemy z obszaru poradnictwa. Prelegentka dokonała wnikliwej analizy ich działalności, wskazując na jej różnorodne podstawy teoretyczne, metodologię prowadzonych badań oraz metodykę stosowanych rozwiązań doradczych. Kolejny referat został wygłoszony przez prof. zw. dr hab. Ewę Solarczyk-Ambroziak z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Prelegentka podjęła temat *Temporalny wymiar teorii i praktyki w obszarze poradnictwa*. W trakcie wystąpienia zaprezentowała trendy zmian w teoriach rozwoju karier, ze szczególnym akcentem na ich temporalny wymiar, oraz zmiany paradygmatyczne w obszarze poradnictwa kariery. Poruszyła także kwestie związane z aplikacyjną wartością wybranych teorii i ich kulturowej adekwatności oraz problem przeobrażeń idei kształtujących dynamikę zmian doradztwa zawodowego. Następny referat *By(wa)ć mentorem – czyli o dylematach i pułapkach mentoringu* wygłosiła prof. zw. dr hab. Magdalena Piorunek z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Prelegentka wskazała na dynamiczny rozwój mentoringu zarówno w obszarze teorii omawianego zjawiska, jak i sposobów jego implementacji w praktyce doradczej. Podczas prezentacji wskazywała również na trudną i niejednoznaczną rolę mentora w relacji poradniczej. Kolejnym prelegentem był prof. zw. dr hab. Józef Kargul z Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu, który wygłosił referat *O niechęci do zasięgania porad*. Odwołując się do wyników badań, przeprowadzonych wśród studentów, zwracał szczególną uwagę na postawy młodych względem autorytetów. Przedstawiał specyficzne zachowania i poglądy młodego pokolenia w obszarze uczenia się, zasięgania porad i korzystania z wiedzy ekspertów, przejawiającą się swego rodzaju niechęcią do mistrzów.

Równie interesujące zagadnienia z obszaru poradnictwa podejmowano podczas obrad sekcji 6.3, co sugerował wyraźnie już sam jej tytuł: *Oswajanie przyszłości – poradnictwo i kariera*. Obrady sekcji podzielono na dwie części. Sesji pierwszej przewodniczyły prof. zw. dr hab. Alicja Kargulowa oraz prof. zw. dr hab. Ewa Solarczyk-Ambroziak, zaś drugiej prof. zw. dr hab. Magdalena Piorunek oraz prof. zw. dr hab. Józef Kargul. W trakcie obu spotkań zaprezentowano łącznie 7 referatów.

Jako pierwsza referat *Poradnicze praktyki jako performatywny projekt. Kto? Kiedy? W jakim celu?* wygłosiła prof. DSW dr hab. Elżbieta Siarkiewicz z Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu. Prelegentka podkreślała, iż współcześnie terenem praktyk poradniczych stają się zarówno całe instytucje, jak i pewne sytuacje lub zdarzenia. Tak powstaje porada instytucjonalna, ale funkcję poradniczą lub doradczą może też pełnić rozmowa, spotkanie bądź indywidualne doświadczenie zarówno przeszłe, jak i teraźniejsze. Autorka referatu akcentowała także, iż terenem badań poradowniczych może być nie tylko istniejąca fizycznie przestrzeń, w której realizowane są poradnicze praktyki, ale i przestrzeń w znaczeniu symbolicznym czy metaforycznym. Wskazywała również, iż we wszystkich rodzajach omawianych

przestrzeni na ogół pojawiają się takie praktyki i wszędzie tam identyfikowane są działania będące pomocą i wsparciem. Kolejny referat został wygłoszony przez prof. UR dr hab. Jolantę Lenart z Uniwersytetu Rzeszowskiego. Prelegentka zaprezentowała temat *Innowacyjność jako przejaw emancypacji w rozwoju zawodowym*. Podstawowe tezy wystąpienia odnosiły się do zagadnienia innowacyjności. Prelegentka koncentrowała się na wyjaśnieniu związków i zależności zachodzących pomiędzy zjawiskami określonymi takimi kategoriami pojęciowymi, jak innowacyjność i kreatywność, by ostatecznie skupić się na możliwościach rozwijania umiejętności innowacyjnych. W opinii prelegentki rozwijanie przywołanych umiejętności powinno być istotnym obszarem pracy doradców zawodu. Następnym referatem *Poradnictwo karier a relacje pracownicze* wygłosiła dr Anna Wawrzonek z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Prelegentka zwróciła uwagę na bardzo ważny problem relacji pracowniczych, szczególnie istotny w aspekcie wielopokoleniowym. Wskazała, iż podstawą zrozumienia motywacji oraz wartości preferowanych przez poszczególne pokolenia jest poznanie narracji tych generacji oraz wydarzeń, które je ukształtowały i w znaczący sposób zdeterminowały ich postawy wobec życia zawodowego. Prelegentka podkreśliła także rolę doradców kariery w procesie budowania i zarządzania zespołami wielopokoleniowymi. Jako ostatnia w pierwszej sesji wystąpiła prof. DSW dr hab. Alicja Czerkawska, która zaprezentowała referat pt. *Samoaktualizacja narracji osób dorosłych w procesie poradniczym*. Podstawowe tezy wystąpienia koncentrowały się wokół takich zagadnień, jak samoaktualizacja, kryzys doświadczenia i zwrot biograficzny. Prelegentka wskazała możliwość spojrzenia na proces poradniczy z perspektywy biograficznej. Podkreśliła, iż wskazana okazja biograficzna, jaką jest kontakt z doradcą, prowadzi do samoaktualizacji jednostki, a tym samym do nabywania przez nią nowych kompetencji biograficznych, do wypracowania nowych wzorów myślenia i działania, co w konsekwencji może prowadzić do redefiniowania dotychczasowych ról oraz celów życiowych.

Sesję drugą sekcji 6.3 rozpoczęła dr Magdalena Barańska z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Prelegentka wygłosiła referat na temat *Kariera zawodowa. Wczoraj – dziś – jutro*, w którym dokonała analizy przemian, jakie zaszły w postrzeganiu kariery na przełomie ostatnich trzydziestu lat. Badaczka odwoływała się zarówno do zmian, zachodzących w definiowaniu i rozumieniu pojęcia kariera, jak i do przemian w obrębie działań podejmowanych przez podmioty rozwijające swoją karierę. Kolejny referat *Zarządzanie talentami w organizacji uczącej się* wygłosiła dr Joanna Szłapińska z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Prelegentka podkreśliła, iż koncepcję zarządzania talentami wymienia się wśród tych, które w najbliższych latach odegrają znaczącą rolę w rozwoju organizacji uczącej się. Zaznaczała, iż implementacja omawianej koncepcji do praktyki staje się współcześnie niezbędnym elementem zarządzania nowoczesnym, konkurencyjnym przedsiębiorstwem. Ostatnie wystąpienie należało do dr Lucyny Myszkis-Strychalskiej z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Temat referatu brzmiał *Orientacje zawodowe młodzieży jako istotny wymiar jej autoidentyfikacji*.

Autorka zaprezentowała refleksje dotyczące roli planów zawodowych w szeroko rozumianym procesie kształtowania się tożsamości młodych ludzi.

Warto odnotować, iż wystąpienia nawiązujące do tematyki doradztwa i kariery pojawiały się także w innych sekcjach. Można tu wskazać wystąpienia dr Małgorzaty Mikut z Uniwersytetu Szczecińskiego oraz dr Małgorzaty Rosalskiej z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Badaczka ze Szczecina w referacie *W co angażują się studenci?*, nawiązując do wyników badań własnych, podjęła się próby analizy pól pozaakademickiej zaangażowanej aktywności studentów. Zagadnienie to analizowane było nie tylko w perspektywie reentywistycznej, ale także w odniesieniu do projektów karierowych młodzieży akademickiej. Studentom poświęcony był również referat dr Małgorzaty Rosalskiej *Studia jako czas (bez)wartościowy. Postawy studentów wobec edukacji akademickiej*. Autorka referatu poddała badaniom przekonania poznawcze studentów, dotyczące zarówno ich aktywności okazywanej podczas studiów, jak i roli uczelni w przygotowaniu młodych ludzi do podjęcia działalności zawodowej. W tym wystąpieniu, dokonując analizy danych empirycznych, główną uwagę zwróciła na napięcie pojawiające się między pragmatycznymi a autotelicznymi motywami nie tylko wyboru kierunku studiów, ale także podejmowania dodatkowych aktywności, budujących kapitał karierowy studentów.

Referaty oraz dyskusje, które prowadzone były w sekcji 6. w zakresie tematyki poradowniczej, ukazały, jak różnorodne i ciekawe są prace badaczy, zainteresowanych problematyką poradnictwa, pracy i kariery zawodowej. Jednocześnie referenci podkreślali ogólne znaczenie takich spotkań, podczas których możliwa jest prezentacja dotychczasowych ustaleń badawczych i wyników analiz, a także zwracali uwagę, że ważne jest samo budowanie przestrzeni do dyskusji i wymiany poglądów. Zwłaszcza że – jak pokazały omawiane obrady – prace, nawiązujące do dyskursu poradowniczego lub mieszczące się w nim, realizowane przez badaczy pochodzących z poszczególnych ośrodków akademickich, uprawiane są w różnych perspektywach teoretycznych i z wykorzystaniem różnorodnych podejść metodologicznych.